

R. P. Joseph Le Rohellec: Problèmes philosophiques. Articles et notes recueillis et publiés par C. Larnicol et A. Dhellemmes. 8° XIV—370 str. Paris, Pierre Téqui, 1933.

U ovom su djelu sabrali C. Larnicol i A. Dhellemmes, učenici i kasniji pomoćnici P. Le Rohelleca, profesora filozofije na francuskom seminaru u Rimu, fragmente njegovih izdanih i neizdanih rasprava, koje nam otkrivaju filozof, mišljenje Le Rohelleca, te veličinu i dubinu njegova duha.

Dva su uistinu fundamentalna problema privlačila duh Le Rohellecov. To su problem ljudske spoznaje i fundamenta moralnosti. O jednom je i drugom pitanju iznio Le Rohellec svoje mišljenje, koje nam je prikazano u ovim raspravama.

U prvoj seriji rasprava o ljudskoj spoznaji, dominira francuski pisana rasprava o udjelu intuicije u jednostavnoj intelektualnoj percepciji. Tu se nalazimo u središtu pozicije P. Le Rohelleca u epistemologiji, koja posve bazira na živom i svijesnom kontaktu subjekta s objektivnom realnošću. Ovu tezu pripravlja ili slijedi pet latinski pisanih rasprava. I to — De ratione formali cognitionis — Utrum juxta Sancti Thomae doctrinam essentiae rerum sensibilium statim in simplici apprehensione percipiuntur — De fundamento metaphysico analogiae — De cognitione nostra analogica de Deo. — De genuina humanae cognitionis ratione adversus idealismum hodiernum. U zadnjoj je raspravi iznesena kratka kritika Gentileove nauke.

Drugi dio: La Morale, sastavljen je od pet francuski pisanih rasprava. Le courant positiviste dans la philosophie contemporaine. — Le positivisme en morale. — Exposé de la morale sociologique. — Morale individuelle et morale sociale. — Les fondements métaphysiques de la morale. Ono što ove različite rasprave ujedinjuje i čini zanimivim jest odlučna uloga, koju autor daje svršnom uzroku. U dodatku se nalazi izvadak metafizičke kronike za tomističku reviju. I to: Analogie — Essence et existence — Existence de Dieu — Connaissance. Tu su i tri rasprave: Le rôle de l'imagination en métaphysique — La théorie des passions chez saint Thomas. — Origine augustinne et plotinienne de l'argument ontologique de saint Anselme.

Već ovo jednostavno nabranje obrađivanih pitanja pokazuje važnost i aktuelnost iznesenih problema, te otkriva strogo tomistički duh prema kojem su rješena. Na koncu knjige dodana je analistička tabela, koja mnogo olakšava uporabu djela.

Možemo se dakle posve složiti sa zahvalom, koju iznosi u lijepom i učenom predgovoru P. Charles Boyer, što su nam izdavači ovih fragmenta na taj način sačuvali plemenit i koristan utjecaj P. Le Rohelleca.

Dr. J. L.

Maritain I.: Éléments de philosophie II. L'ordre des concepts. I. Petite logique. 8. édit. In 8° de XI—356 p. cijena 20 fr. Paris 1933, P. Téqui.

Ovo je djelo drugi svezak filozofskog pothvata, koji će u cijelosti obuhvatiti 7 svezaka. Nakon općenitoga uvoda u filozofiju (I. svezak), sadržaje ovaj drugi svezak formalnu logiku.

Čitava je građa razdjeljena na tri velika poglavlja. Prva glava nosi naslov. Le concept et la première opération de l'esprit. — te obraduje

pojani, termin (riječ), definiciju i diviziju. Druga glava — *La proposition et la seconde opération de l'esprit* — govori o sudu i propozicijama. Treća glava, koja je ujedno i najopsežnija (str. 181—334) te nosi naslov — *Le raisonnement* — daje najprije općenito pojam i razdiobu dokazivanja i zaključivanja, zatim opširno od strane 207.—304. govori o silogizmu, i na koncu o indukciji (str. 305.—334.) U svom razlaganju oslanja se Maritain na Aristotela, sv. Tomu i ostale velike skolastike.

Knjiga je namijenjena u prvom redu onima, koji tek uče filozofiju, pak je pisac išao za tim da čitavu gradu poda u što lakšoj i preglednijoj formi. To mu je i dosta uspjelo. Dakako da u jednom filozofskom djelu nije moguće sve jednako lako prikazati, jer to često ne dopušta ni sam predmet, koji se obrađuje. Zato je pisac, kako sam spominje u Uvodu (str. X.) štampao sitnim slovima teže stvari, a one paragrafe, koji nisu potrebni za bakalaureat označio je asteriskom. Učenje olakšavaju mnogo i marginalne note te sinoptičke tabele u kojima su ukratko sažeta duga razlaganja. Sam način pisanja, kao i sva ostala pomagala, koja su u knjizi upotrebljena čini, da je knjiga ne samo sa sadržajne strane, nego i sa metodičke potpuno na visini suvremenih pedagoških zahtjeva. **Dr. J. L.**

Umberto A. Padovani: Arturo Schopenhauer, str. X—214. 8°. Milano. Soc. edit. »Vita e pensiero« 1934. L. 15.

Smatrajući da je Schopenhauer u Italiji premalo poznat, i da se njegova nauka ondje ne prosuđuje dovoljno objektivno, odlučio je U. Padovani da u opsežnoj studiji prikaže talijanskim intelektualnim krugovima Schopenhauerov život i nauku. Padovani drži, da je to vrijedno zato, jer je Sch. odgojitelj, koji može da nas svojim sudom i mišljenjem o svijetu osposoblja za tešku borbu protiv mjesnih i vremenskih idola, tjelesnog egoizma i oholosti duha.

Čitavo je djelo zamišljeno u tri dijela, koji su strogo organski povezani. Ovaj prvi dio razdijeljen je na tri poglavlja.

U prvom poglavlju »*Cittadino del mondo*« prikazan je idejni ambient u kojem se Sch. kretao, te konstitutivni elementi njegova sistema. Druga glava »*Vita meditatio mortis*« iznosi Sch. biografiju, njegov karakter, obiteljski život te racionalni i kulturni ambient. U trećoj glavi »*Lo scrittore ideale*« prikazana su Sch. djela, te njegovi pristaše i učenici, među kojima se osobito ističu R. Wagner, F. Nietzsche, E. v. Hartmann, P. Deussen.

Drugi i treći dio, koji će također izaći svaki u posebnom svesku, sadržavat će prema izjavi autorovoj, tumačenje Sch. nauke, te prikaz velikih historijskih solucija problema zla, i zaključiti, nakon kritike Sch. iracionalizma i apsolutnog pesimizma, s teističko-kršćanskom solucijom problema zla.

Dr. J. L.

Spinoza nel terzo centenario della sua nascita. Pubblicazione a cura della facoltà di filosofia della Università Cattolica del Sacro Cuore. Str. 210. 8°. Milano Soc. edit. »Vita e pensiero« 1934. L. 12.

Spinoza je uz Kanta i Hegela jedan od osnivača moderne filozofije. I to je, kako kaže Fr. A. Gemelli jedan od razloga, da je katolička univerza u Milanu izdala o tristotoj obljetnici S. rođenja ovo djelo. Na uvodnom mjestu iznosi A. Gemelli u nekoliko poteza glavne karakteristike S. nauke. Zlo, niti moralno, niti fizičko, niti metafizičko, nije za S. nikakva